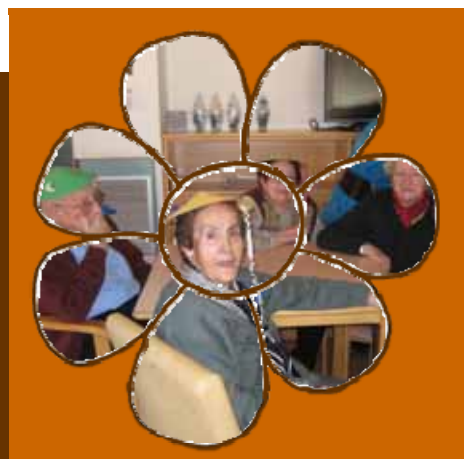
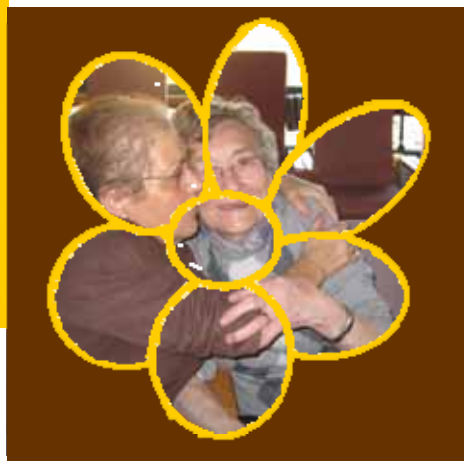

Núm. 13 Primavera 2012

Parlem

EDITORIAL

3.- Equip de redacció.

OPINIÓ

3.- Avis, pel *Dr. Oscar Rosell*.

L'ENTREVISTA

4.- *Sra. M. Àngels Clop*, llevadora.

PARLEM DE SALUT

7.- La incontinença urinària en la dona, per la *Sra. Teresa Serra*.

LES NOSTRES ACTIVITATS

9.- Tots som joves, tots som grans. Carnestoltes.

HISTÒRIES O CONTES

12.- Aficionades al trapezi, per la *Sra. Dolors Sala*.

LES NOSTRES RECEPTES I COSES CASOLANES

13.- Sopa la Reina.

Com saber si és nen o nena.

PARLEM AMB LA GENT GRAN

14.- *Sra. Juanita Queixalós*, un tul ple de vida.

RECORDEM

17.- Els naixements.

SENSACIONS

20.- Quin record té de la mare?

BALL POPULAR

21.- Invitació al Ball popular.

OCI I CULTURA

22.- Endevinalles.

Roselles, poesia de la *Sra. Carme Espluga*.

La tira còmica del Dani.

Equip de redacció:

Alba Escavias Vacas, Maribel Galarza Claramunt, Susanna Forné González, Lali García Ràfols i Silvia Regueiro Artigas.

Han col·laborat en aquest número:

Sussi Boniquet, Núria Balletbó, M. Àngels Clop, Teresa Esclusa, Montse Espinalt, Carme Espluga, Antònia Funollet, Judith Funollet, Teresa Garcia, Dani Jimenez, Miquel Planella, Pili Quinquilà, Oscar Rosell i Teresa Serra.

Els nostres residents:

Paula Aixala, Antònia Albòs, Vicenta Alises, Pere Altimir, Conxita Auguet, Concepció Baró, Rosa Boix, Josep Bonet, Joan Corominas, Teresa España, Francisco Fernandez, Rosario Guitart, M. Rosa Isern, Josep Malgrat, Mercè Masfarné, Carmen Millán, Enriqueta Miquela, Ramona Oliva, Francisca Pagés, Conxita Pallarés, Josep Perez, Conxita Pernal, Consol Porta, Juanita Queixalós, Celia Ribero, Antònia Roig, Carme Sanchez, Dolors Sala, Ramon Serrano i Rosalia Viladrich.

Fotografia portada: Pili Quinquilà.

Telèfon: 973 35 24 11 **e-mail:** parlem@fsh.cat **Periodicitat:** trimestral.

Editorial

En aquest exemplar hem volgut fer una petita investigació, hem parlat amb els nostres padrins, per saber com era de diferent ser mare ahir. Utilitzant les seves paraules, hem arribat a la conclusió, que una mare sempre és una mare, tingui 1 o 10 fills i que possiblement els pares segueixen sent els mateixos ahir, avui i demà.

Per una altra part, l'Àngels Clop ens ha mostrat els canvis dels últims anys en l'aventura de néixer i la Teresa Serra ens dóna consells per prevenir la incontinença urinària. A més, hi trobareu un munt de coses que esperem us facin passar una bona estona, en les activitats compartirem un taller intergeneracional i la festa del Carnestoltes, us oferim un nou conte i alguns passatemps amb endevinalles, una poesia i la tira còmica.

Finalment us volem convidar a participar en el Ball popular que estem organitzant per al proper 25 d'abril, amb l'excusa de la Fira d'abril, volem passar una tarda amb tots vosaltres berenant i ballant.

Equip de redacció

Opinió

Avis

Recordo els meus avis. Un gran i fort, em semblava enorme. Estar al seu costat em feia sentir protegit. L'altre m'explicava històries de dracs i de soldats, tot i que fos cada cop el mateix relat, no m'importava... Sempre desitjava la part on el drac moria en disparar-li al "quadradet de la mantega", que segons em deia el meu avi, era la part més vulnerable que tenien el dracs al front.

Els avis compleixen un paper insubstituïble en el desenvolupament dels néts. Són la història de la família, l'origen, els transmissors d'experiències i de valors. Ells ens connecten amb el passat, ens recorden el futur que vindrà i així ens donen una perspectiva realista del present.

Els néts donen vida als avis, oferint-los-hi vitalitat i ocupació. Sinó, mireu l'orgull d'un avi amb el seu nét: com parla d'ell o d'ella, com el passeja, com en té cura, com l'alimenta (fins i tot massa)...

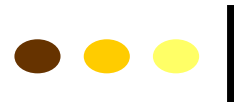

També hi ha avis explotats: fent el paper de pares o de mainadera, sobrecarregats i cansats. Haurien de gaudir dels seus néts i pel contrari són una càrrega. No és just. No s'ho mereixen.

Jo ja no tinc avis, però els recordo. La meva àvia! El meu avi! Que bé sona! Van deixar una petjada perdurable en mi.

Estimem i cuidem de veritat a la nostra gent gran, almenys pel fet que gràcies a ells estem aquí.

Oscar Rosell

Sra. M. Angels Clop

LLEVADORA

L'Àngels va néixer fa 66 anys a Ars. Des de 1969 va treballar de llevadora a la Fundació Sant Hospital, fins que es va jubilar ara fa 6 anys. Va treballar més de 10 anys com a única llevadora, juntament amb la mare Pilar Sansa i la Georgina com a auxiliar, atenien tots els parts de la Comarca. Com a llevadora, ha assistit a moltes mares a l'hora de donar a llum els seus fills. Per a ella és una gran satisfacció haver portat al món a tants nens i nenes.

On i com va estudiar per a llevadora? I quan va venir a treballar a la Seu?

Vaig estudiar per a ATS durant 3 anys a l'Hospital de Sant Pau a Barcelona. Mentre estudiava, també hi treballava com a auxiliar a hospitalització. Després vaig anar a la Maternitat durant 1 any a estudiar per ser llevadora. Per les nits

anava a l'Aliança, on havia demanat permís per poder-hi fer pràctiques sense cobrar.

En acabar els estudis, vaig treballar uns 6 mesos a l'Hospital de Vall d'Hebron. Durant les nits que tenia lliures, seguia fent pràctiques a l'Aliança, fins que va haver una plaça a l'Hospital de la Seu.

Com van ser els seus inicis a la FSH?

Quan vaig venir a treballar a la Seu era l'única llevadora, així que sempre estava de guàrdia. Una llevadora venia a substituir-me un cop al mes, 4 o 5 dies, perquè jo pogués descansar. Fins passats 10 anys, i després de demanar-ho molt, no va venir una altra llevadora, la Rosa, a compartir la feina.

També hi havia només un ginecòleg, el Dr. Galindo, que a més era metge de família. Els parts els atenia jo sola i només avisava el ginecòleg si sorgia alguna complicació. Hi havia cops que quan trucaves el metge et trobaves que estava fent una assistència fora de la Seu i, com que no duia localitzador, havies de trucar a algú del poble on havia anat perquè el busquessin. Fins que no arribava a l'hospital, a vegades, podia passar força temps.

Els parts els feia a la infermeria, on hi teníem una llitera. No hi havia sala de parts i a quiròfan s'hi anava només per a les cesàries.

Si només hi havia una llevadora i un ginecòleg, que ens pot dir de l'anestèsia?

Al principi no n'hi havia d'anestèsia, les senyores cridaven bastant i no els hi podies donar res per alleugerir el dolor. Després, cap a l'any 75, va venir el Pentotal que era una anestèsia que es posava a la vena i provocava pèrdua de consciència. Era una mica desagradable perquè les mares no se'n recordaven de res. Finalment va arribar l'anestèsia que s'utilitza ara, l'epidural.

Es feien molts parts?

Sí, tenia força feina, hi havia de 20 a 22 parts cada mes. A l'Hospital venien totes les parteres dels pobles del voltant de la Seu i d'Andorra. A part del nostre hospital, només hi havia l'Aliança i la clínica Vilanova a Andorra.

Recorda alguna anècdota?

Moltes. Quan se n'anava la llum, no hi havia grup electrogen, i havia hagut d'atendre els parts amb la llum d'una espelma.

Un cop, vaig tenir tres parts a l'hora, una senyora a la infermeria i les altres dues parteres en habitacions. Tenia el temps just per treure un nadó, pinçar i córrer a buscar l'altre. Després tornava corrents a veure si sortia la placenta. Quan acabava d'una, començava l'altra.

Quins canvis ha viscut que han afectat directament la seva feina?

El canvi més important va ser l'ecògraf. Abans de tenir-ne, els controls de les embarassades s'havien de fer amb palpacions, buscaves una part dura, i així localitzaves el cap, i a partir d'ell podies saber la posició del fetus. El batec fetal l'havies de buscar amb un estetoscopi. Hi havia molts cops, que les bessonades no es detectaven fins el moment del part. El sexe del nadó, evidentment, era una sorpresa fins el naixement. Amb l'ecògraf tot això va canviar moltíssim.

Un altre canvi molt important ha estat l'anticoncepció. Gràcies a ella les dones han pogut controlar el nombre de fills, encara que al principi no era massa ben vista. Abans la dona es quedava embarassada, ara va a buscar els fills.

Un altre canvi molt important ha estat l'anticoncepció. Gràcies a ella les dones han pogut controlar el nombre de fills, encara que al principi no era massa ben vista. Abans la dona es quedava embarassada, ara va a buscar els fills.

Té fills? Com viu una llevadora el seu propi part?

Amb molta il·lusió. He tingut dos fills, els dos parts van ser molt fàcils i molt curts. Les dues vegades, vaig treballar els nou mesos de l'embaràs. Quan vaig tenir el nen, havia atès una cesària la nit abans, acabava a la 1 de la matinada, i jo entrava de part a les 8 del matí.

Què opina del part natural?

Estic a favor del part natural, però amb tots els mitjans que necessitis a la vora, inclòs el metge. Si el part evoluciona correctament, no s'ha d'intervenir massa, només s'ha de controlar. El que no s'ha de fer és actuar per avançar la feina.

Després de treballar tant, durant tants anys, què fa ara de jubilada?

Gaudeixo de la família, no m'avorreixo gens. No vull res que m'obligui, que em marqui un horari. Mai havia pogut acompanyar al meu home perquè tenia guàrdia, ara viatjo molt amb ell. Durant molts anys he hagut de deixar el plat a taula el dia de Nadal i marxar corrents.

Parlem de salut...

La incontinència urinària en la dona

Per la Sra. Teresa Serra

Malgrat que no es tracti d'una patologia greu, la incontinència urinària suposa un gran problema social per a totes les dones, ja que afecta negativament la qualitat de vida, però en la majoria dels casos s'oculta per vergonya.

Són poques les dones que van al metge per aquest problema, les dones grans perquè creuen que és "cosa" de l'edat i les joves perquè s'avergonyeixen.

Què és la incontinència urinària? I per què passa?

La incontinència urinària és la pèrdua involuntària d'orina, per petita i esporàdica que sigui.

Són molt diverses les causes que poden provocar aquest trastorn i es pot presentar en qualsevol moment de la vida de la dona, però els dos moments especialment rellevants són:

L'embaràs i el part: els múscles i teixits de l'abdomen i del sòl pèlvic es dilaten i perden força.

La menopausa: el descens d'estrògens provoca una pèrdua de flexibilitat i elasticitat de la bufeta, així com també dels múscles que la sostenen.

Altres factors de risc a tenir en compte són:

- El sobrepès.
- El restrenyiment crònic.
- Les infeccions freqüents de les vies urinàries.
- La pràctica d'esports d'impacte (com córrer, saltar...) i, sobre tot, aquells que augmenten la pressió intraabdominal.
- Les intervencions quirúrgiques a nivell abdominal i pèlvic.
- Alguns medicaments: diürètics, relaxants musculars, antidepressius, etc.

La incontinència urinària no és igual a envelliment

La incontinència urinària a partir dels 60 anys afecta a 2 de cada 3 dones

Diferents tipus d'incontinència

Incontinència d'esforç: pèrdua involuntària d'orina que es produeix quan hi ha pressió sobre la bufeta, és a dir, quan es fa un esforç, com per exemple, tossir, riure, saltar, aixecar pesos, córrer, etc.

Incontinència d'urgència: apareix un desig urgent i incontrolable d'orinar i, en molts casos, no s'arriba a temps al lavabo.

Incontinència mixta: es produeix quan s'associen els símptomes de la incontinència d'esforç amb els d'urgència.

Es pot corregir?

Sí, la majoria de casos d'incontinència tenen solució. Amb un diagnòstic exacte que ens permeti conèixer el tipus de disfunció podem definir el tractament més adient, ja sigui conservador, amb fisioteràpia, o quirúrgic. Actualment amb rehabilitació uro-ginecològica es pot restablir o millorar la incontinència. Però, el millor tractament per a la incontinència és la prevenció.

El metge, el ginecòleg, la llevadora, l'uròleg i la fisioterapeuta us poden aconsellar sobre quin és el millor tractament.

Què és pot fer i què no?

Corregir i eliminar certs hàbits poc saludables que poden actuar negativament sobre la continència urinària:

Mantenir una dieta saludable (evitar els picants i les begudes irritants com la cafeïna o l'alcohol) i evitar el sobrepès.

Ingerir entre 1,5 i 2 litres d'aigua diaris, per evitar que la bufeta es torni gandula.

Evitar "empènyer" en orinar perquè el pipí surti més ràpid. Això el que provoca és un descens dels òrgans i també una pèrdua de to de la bufeta.

Evitar fer "stop pipí", la micció no s'ha d'interrompre.

Evitar aguantar-se el pipí molta estona, orinar cada 2 o 3 hores, evitant així distendre excessivament la bufeta.

Comença a fer alguna cosa, d'aquesta manera el temps serà un aliat i no un enemic
(Paolo Cohelo)

Les nostres activitats

Tots som joves, tots som grans

Aquest és un projecte que ens van proposar des del Col·legi La Salle, amb els alumnes de 4t d'ESO, per fomentar la relació intergeneracional entre els alumnes i els usuaris de la Unitat Sociosanitària.

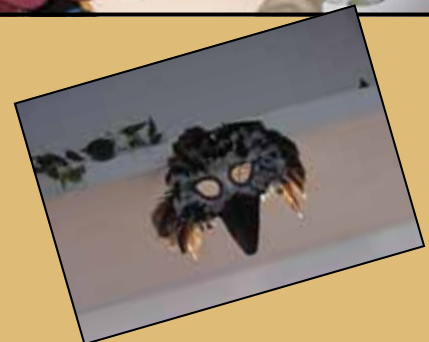
Està previst realitzar 3 trobades, en les quals els alumnes podran conèixer el món de la gent gran. Pensem que aquest és un bon mitjà de sensibilització per als joves i una oportunitat de transmetre el missatge al seu entorn. Després d'aquesta experiència, pot ser que alguns d'ells vulguin continuar vinculats a la gent gran a través del món del voluntariat.

En la primera trobada, el dia 3 de febrer, es van realitzar els tallers habituals per tal que els alumnes observessin la rutina diària dels usuaris dins el centre. En la segona trobada, participaran en una gimcana per la unitat i, en la tercera, faran una activitat de sensibilització sobre persones que es desplacen amb cadira de rodes o caminadors.

Carnestoltes

El dimarts 21 de febrer, vam celebrar el ball de Carnestoltes. Feia dies que guarníem la sala i posàvem a punt les disfresses. Ha estat tota una experiència per compartir rialles, cançons i berenar amb els voluntaris i el personal de l'Hospital.

**Gràcies per la donació de material per fer tallers a:
Consell Comarcal de l'Alt Urgell Herbes i Coses Teixits Montse**

**Agraïm la col·laboració desinteressada dels voluntaris:
Angeleta, Carmen, Encarna, Marina, Mossen Mas, Pilarín,
Pepita, Ramon, Rosa, Sílvia i Verónica.**

Històries o contes

Aficionades al trapezi

Quan venia la festa Major de la Seu pujàvem, de tots els pobles, a veure les atraccions.

Les meves amigues i jo érem aficionades al circ. El que més ens agradava eren les trapezistes que es gronxaven amunt i avall.

Uns dies després d'una Festa Major, passejant pel rec amb les meves dues amigues, se'ns va ocórrer penjar-nos de la branca d'un arbre que queia sobre l'aigua. Imitàvem a les trapezistes del circ i ens gronxàvem aguantant-nos amb els peus, amb les mans, anàvem amunt i avall, saltàvem i rèiem... Quan estàvem la tres gronxant-nos en el nostre trapezi improvisat, la branca va cedir i vam caure dins el rec.

No ens vam fer mal, però semblàvem tres peixos amb tota la roba xopa enganxada al cos. De camí a casa nostra, ens vam anar amagant de tothom que veiem perquè ens feia molta vergonya.

Quan finalment vam arribar a casa les nostres mares ens van renyar tant que encara ho recordo...

DOLORS SALA

Les nostres receptes

Sopa la Reina

Per les Sres. Mercè Masfarné i
Conxita Pernal

Ingredients

1 litre de llet
10 melindros
6 ous
150 gr de sucre
La pell d'una llimona
1 branca de canyella
Nata muntada

Elaboració:

Primer posem a bullir la llet amb el sucre, la canyella i la pell ratllada d'una llimona. Quan arrenqui el bull ho retirem del foc i ho deixem refredar. Quan està prou fred ho colem i barregem amb els rovells dels ous, formant una crema.

Agafem un motllo de fer pastissos i col·loquem els melindros a la base i, a continuació, hi tirem la crema. Finalment, afegim, per sobre, la nata muntada.

Es pot decorar, al gust, amb cireres, xocolata o trossos de fruita.

i coses casolanes

Com saber si és nen o nena

per les Sres. Ramona Oliva,
Conxita Pallarés i Carmen Sanchez

1 La més coneguda: l'embarassada fa cara de nen o de nena.

2 Per la forma de la panxa, si és punxeguda serà un nen, i si és rodona una nena.

3 Fent girar una medalla penjada d'una cadena sobre la mà de l'embarassada. Si gira donant voltes, serà una nena, si es mou en línia serà un nen.

4 Amagar sota d'uns coixins, en dues cadires diferents, unes estisores i un ganivet. Es convida a l'embarassada a asseure-s'hi. Si ho fa en la cadira on són les estisores, tindrà una nena, si ho fa en la del ganivet, tindrà un nen.

Els remeis casolans recollits provenen de l'experiència dels padrins i de la cultura popular. Cal recordar que no tenen una base mèdica o científica comprovada.

Parlem amb la gent gran

Sra. Juanita Queixalós

UN TUL PLE DE VIDA

Hem volgut parlar una estona amb la Juanita Queixalós i hem obtingut una bonica narració que volem compartir amb vosaltres. La Juanita té actualment 89 anys, ha tingut 9 fills i ara ja compta amb 13 néts i 4 besnéts, més dos en camí.

La seva és una història bonica sobre la maternitat i de com, generació a generació, les dones han sabut mantenir els lligams de les seves famílies.

L' 11 de novembre de 1922, a les 11 del matí, el poble de Benissanet donava la benvinguda a la Juanita Queixalós Miró.

El poble va veure créixer a la Juanita i, com a tantes altres persones de la seva generació, també la va veure des de molt jove ajudant els seus pares en les tasques del camp.

Als 11 anys va fer la Comunió, amb un vestit blanc molt bonic i amb un vel de tul rosa pàl·lid. En aquests temps, la nostra protagonista no podia ni tan sols sospitar per un instant que aquest vel es convertiria en un tul ple de vida.

Els seus pares tenien fruiters i, entre ells, pomeres. Un dia, un jove anomenat Segismon va anar al poble per comprar pomes, la va conèixer i al poc temps Benissanet es va quedar sense la Juanita.

“Segismon sempre deia que quan va anar a comprar pomes a Benissanet, es va quedar amb la millor”

La Juanita es va casar i va marxar amb el seu marit a viure a Móra d'Ebre. En la seva maleta portava diversos estris personals i un tul, el vel de la seva Comunió.

Va ser en aquestes terres de Móra d'Ebre on aquest vel de Comunió es va transformar en faldó de bateig per acotxar a quatre dels seus fills: el Segismon, el Fèlix, l'Antònia i l'Antònia Josefa, acompanyant-los en les seves primeres cerimònies de vida.

Allí van créixer els quatre germans i, després de set anys, la família es va mudar a Noves de Segre. Noves mai va conèixer a l'Antònia, una tragèdia en la vida de la nena ho va decidir així. Però Noves va veure néixer al Ramon, al Lluís, a la Pilar i al Xavi. Tots ells també van ser batejats amb el faldó fet de tul rosa.

“El Lluís va néixer en el taxi, camí a l'hospital de la Seu. La llevadora de Noves, que m'acompanyava, tenia de tot menys tisores. El xofer va haver de parar a mig camí per demanar unes tisores per a tallar el cordó umbilical”

El 1966 la família es va traslladar definitivament a la Seu d'Urgell, on va néixer la Judith, la benjamina de nou germans. Vint anys separen al primogènit de la seva germana més petita. Malgrat el temps transcorregut, ella també va lluir en el seu bateig el mateix faldó de tul rosa que els seus vuit germans.

El 2010 va ser besàvia d'una nena preciosa anomenada Eva. Una de les seves filles, l'Antònia Josefa, va rescatar d'una maleta una mica oblidada, un trosset de tul transformat en faldó de bateig per a arropar a la seva pròpia néta Eva, besnéta de la Juanita.

La Juanita volia ser mestra, però la guerra va trencar els seus somnis. Mai va tenir una classe plena de nens. A canvi, la vida li va regalar 9 fills, 13 néts, 4 besnéts, més dos en camí. Va tenir i té una vida plena de nens.

Quan la seva besnéta Eva tingui els seus propis fills és possible que la Juanita estigui molt aprop d'ells i segueixi acotxant els seus descendents amb un faldó de bateig fet amb un vel de tul rosa que va lluir, per primer cop, el dia de la seva Comunió.

Van pensar alguna vegada, el seu marit i vostè, que tindrien tants fills?

Sí, nosaltres ja ho havíem parlat moltes vegades. Volíem molts fills.

Per què?

Amb la guerra, havien mort molts joves i molts nens. Era com fer un cant a la vida.

**Si els temps d'abans anessin com els d'ara, seguiria pensant el mateix?
És a dir, tindria tants fills si hagués de ser mare ara?**

No ho sé. Abans treballàvem molt, però estàvem a casa. Ara s'ha d'anar a treballar fora de casa i és més difícil.

Vostè i el seu marit, s'han hagut de sacrificar pels fills?

Molt. El meu marit i jo teníem clar que volíem donar-los bons principis i uns estudis perquè poguessin començar la seva vida amb bon peu. Això va suposar renunciar a moltes coses.

Creu que una mare segueix sent mare malgrat el temps i els canvis de la societat?

Sí, una mare sempre és una mare tingui un o deu fills, sigui mare abans o ara.

Recordem

Els naixements

Gran part dels nostres padrins van ser pares durant les dècades dels anys 50 i 60 del segle passat. Malgrat la proximitat temporal, les mares de llavors donaven a llum en unes condicions ben diferents a les actuals. Per altra banda els avanços sanitaris, l'estat del benestar i la incorporació de la dona al món laboral, han canviat progressivament la forma de vida, donant lloc a una autèntica transformació de la família.

Aquesta és la vivència i la percepció d'aquests pares, quaranta o cinquanta anys després.

Naixements

Les coses eren ben diferents abans, comenten moltes padrines. Els nens naixien molts cops a casa. Per a algunes, que van tenir molts fills, va haver una mica de tot: naixements a casa, amb llevadora oficial o no, i en alguna ocasió, fins i tot, va anar el metge a domicili. En ser zona rural, no era molt habitual anar a l'hospital a donar a llum, encara que algunes, per proximitat residencial, ho van poder fer. Totes elles coincideixen en que no els espantava donar a llum a casa i no pensaven que pogués haver major risc si el part venia amb complicacions.

*“Amb molts fills no hi ha
qui es faci ric”*

*“Amor,
de pare o mare,
que tot altre falla”*

Purificació

La mare no trepitjava el carrer com a mínim en els vuit dies posteriors al part i, la primera vegada que sortia, era acompanyada per la llevadora per anar a l'església i fer la "purificació". Una vegada fet aquest ritual, ja podien acompanyar el nen al bateig.

Elles ens conten que el ritual de la purificació va començar a canviar amb el pas del temps, i algunes que van tenir diversos fills, únicament ho van fer amb els primogènits per que després ja no es tenia tant en compte.

“Els fills costen nou mesos de malaltia i tota la vida de convalescència”

Bateig

Llavors molts pares no estaven presents en el bateig ja que havien d'estar treballant. Per aquell temps, la religió estava molt més present en les llars que ara. Batejar era una necessitat ja que els nens que no es batejaven i que no sobrevivia, es deia que anaven als llimbs.

Dins de la cerimònia del bateig, es posava un xic de sal en la llengua del nadó. Es feia en senyal de benvinguda, simbolitzava l'entrada a la família de l'Església i la benvinguda que se li donava al nou membre. Un altre significat que tenia la sal, era el gust per les coses de Déu que la gràcia del Bateig li donava a l'infant.

Abans, la cerimònia era molt més austera. Alguna cosa molt senzilla on participava la família més propera, els padrins i la llevadora. Es menjava en família i l'esdeveniment es celebrava a casa.

“Els fills del fills, dues vegades fills”

La lactància

Per aquells temps era natural donar el pit als fills durant molts mesos. Va ser més tard, durant la dècada dels 70, que les mares ja es van plantejar criar els seus fills amb llet artificial. Algunes, però poques, van conèixer ja aquesta forma de criança. Malgrat tot, ens diuen que no hi ha res com la llet materna. Els nens emmalalteixen menys i són més forts, ens comenten.

Criança i fills

Recorden que l'habitual era tenir més fills que ara. Llavors les parelles no programaven com ara el moment idoni per a tenir els fills, venien quan Déu volia.

Tenir una família nombrosa tenia els seus desavantatges, però per descomptat moltes recompenses, ens expliquen. En més d'una família suposava molt sacrifici tirar endavant tants fills i si se'ls volia donar estudis, encara més. També ens comenten que abans les dones malgrat treballar també molt, no havien de sortir fora de casa i això facilitava la criança. Avui dia conciliar treball i maternitat, en moltes llars, és bastant difícil.

Alguns d'ells consideren que és important tenir més d'un fill en una família, per donar germans als fills. Ells recorden molt bé les alegries que van tenir amb els seus propis germans. Uns altres pensen que és millor tenir un sol fill per a donar-li tot el necessari i no passar tanta necessitat com ells van passar en la seva infància.

Malgrat les seves diferències i de tenir un punt de vista més a favor, o en contra de la forma de criança actual, tots coincideixen que almenys era diferent. Sense cap dubte i tal com ens han explicat tots ells, les coses eren ben diferents en les seves formes, però tal vegada no en el seu fons. Possiblement, els pares segueixen sent els mateixos ahir, avui i demà.

*“Casada i amb fills
et voldria veure
que doncella i formosa
qualsevol ho és”*

*“Casa sense mare,
riu sense mar”*

Era amiga de tothom, però no feia mai "safareig", érem sis germans. Treballava molt perquè estiguéssim tots bé. A l'hora de dinar ens preguntava com estàvem i ens donava consells.

Conxita Pernal

Ella em deia "nen" i jo li vaig dir "nena". No era gaire afectuosa. Vàrem quedar sols quan jo tenia 9 anys i sempre ens vam fer costat.

Josep Bonet

Va lluitar molt per mi. Mai em va faltar un petó ni una abraçada.

Conxita Pallarés

Em vaig sentir molt ben estimada i molt ben menjada (alimentada). La recordo amb orgull, sabia fer de tot.

Ramona Oliva

La mare era una persona molt reservada, però va procurar sempre el diàleg a l'entorn de la família.

Mercè Masfarné

Vaig estar amb ella fins que va morir. Em va ajudar molt. Era treballadora i afectuosa. Encara li vaig a posar flors a la Guàrdia d'Ares.

Josep Malgrat

Som 8 germanes, la mare ens cosia els vestits per als dies senyalats, nosaltres l'ajudàvem a embastar. Mentre cosíem totes, ella ens explicava històries. Ens feia col·laborar en totes les feines de la casa, perquè estiguéssim preparades el dia que ja no hi fos. A la nit, ens acotxava i ens feia un petó a cadascuna.

Carmen Sánchez

Moltes nits encara la sento al meu costat. Els vuit germans sempre van ser iguals per a ella.

Paula Aixala

Ball popular

Dimecres 25 d'abril de 2012

**Centre Cívic del Passeig
de 15.30 a 18.00 hores**

Programa:

**15.30—Actuacions de Sevillanes,
Flamenc i sorteigs**

17.00—Ball per a tothom

**Durant tota la tarda hi
hauran diversos
sorteigs amb premis.**

Esteu tots convidats.

**Vine a ballar amb
nosaltres.**

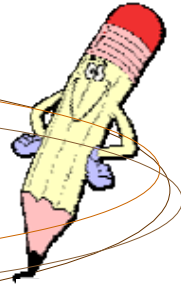
**Tarda de trobada entre
els nostres padrins, els
familiars i la població
de la Seu d'Urgell.**

**Organitza:
Unitat sociosanitària
de la FSH.**

Amb la col·laboració de:

Oci i Cultura

Endevinalles

*Quin és l'ocell
que pon a la palla?*

*Es mío
Pero todo el mundo lo usa*

*¿Qué es
que cuanto más grande es
menos se ve?*

*Pam per aquí
pam per allà
i un pam que li penja*

*Un camp ben llaurat
que cap arreu no l'ha tocat*

*Dos aceitunas en una pared,
ni una, ni otra,
se pueden ver.
¿Qué es?*

Soluciones: la gallina, el periódico, la oscuridad, el forrellat, la teulada, los ojos.

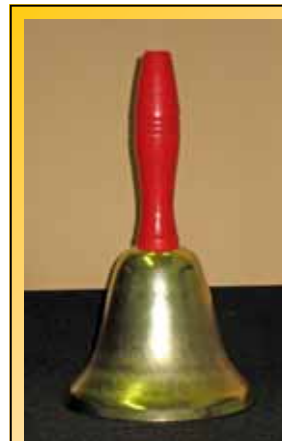
ROSELLES

Que precioses,
tan vermelles,
quan en la primavera
engalaneu els verds
camps de blat...
La vostra vermellor
dóna al paisatge
una agradable sensació

Carme Espluga
Quan aflora el sentiment

Noto un missatge d'ira dins teu, això et perjudica perquè et baralles amb tu mateix i ignores que tu ets el causant del que et passa. Tanca els ulls. Relaxa't i guia el teu pensament a visualitzar les cèl·lules que conformen el teu cos. Parla'ls amb amor i demana'ls ajuda per que se segueixin multiplicant amb salut i amor, i recobraràs la salut.

No fa falta que em donis les gràcies, per que ets tu, i només tu, el que et curarà.

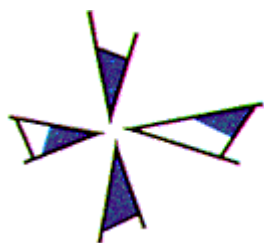

Agraïm la donació de la campana del Pare Noel.

Moltes gràcies Encarna!

La tira còmica del Dani

fundació
sant hospital
la seu d'urgell